

20 lat Torunia w Unii Europejskiej

2,42 mld zł dotacji i 449 projektów o łącznej wartości przekraczającej 4 mld zł - to najkrótszy bilans korzyści uzyskanych przez Toruń w ciągu dwudziestu lat obecności w Unii Europejskiej.

Wraz z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej Toruń uzyskał dostęp do środków unijnej polityki spójności oraz do - udostępnianych nowym członkom Wspólnoty - Funduszy norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Od 2004 r. miasto wraz z jednostkami podległymi, spółkami, samorządowymi instytucjami kultury itp. pozyskało z wyżej wymienionych źródeł (uzupełnionych o wkład krajowy z budżetu państwa) **ok. 2,42 mld zł** na realizację **449 projektów o wartości ok. 4,04 mld zł**. Udział wspomnianych środków zewnętrznych w naszych kluczowych inwestycjach ostatniego dwudziestolecia wyniósł **60%**.

- Najwięcej środków pozyskano z **Funduszu Spójności**. Jest to instrument przeznaczony dla państw członkowskich, których dochód narodowy brutto na mieszkańca jest niższy niż 90% średniej unijnej, zasilający duże inwestycje na rzecz środowiska, zrównoważonego rozwoju oraz transportowe. Dzięki wkładowi w wysokości 1,27 mld zł w grodzie Kopernika zbudowano drugi most drogowy, zmodernizowano centralną oczyszczalnię ścieków oraz rozbudowano sieć wodociągową i kanalizacyjną, zrewitalizowano dworzec PKP Toruń Główny, a także rozbudowano i zmodernizowano infrastrukturę tramwajową wraz z zakupem nowoczesnego taboru szynowego.
- Dofinansowanie z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** przyczyniło się do realizacji ponad 200 tzw. twardych projektów miejskich. Zmodernizowano infrastrukturę drogową, wymieniono tabór autobusowy na niskoemisyjny, poprawiono efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej, rewitalizowano zdegradowane obszary Starego Miasta, Bydgoskiego Przedmieścia i Podgórze, odnawiano na niespotykaną wcześniej skalę zabytki, rozbudowano i doposażono placówki zdrowia i opieki społecznej, remontowano, unowocześniano i rozwijano infrastrukturę kulturalną i edukacyjną, utworzono kilka kompleksów sportowo-rekreacyjnych - tzw. Orlików, zbudowano sieć szerokopasmową i rozwinięto pakiet e-usług, zadbano o miejską zieleni.

Pozyskano na te cele niemal 854 mln zł.

- Wkład z **Europejskiego Funduszu Społecznego** umożliwił rozwój i podniesienie jakości usług toruńskich służb zatrudnienia, instytucji pomocy społecznej, placówek zdrowotnych i edukacyjnych – przedszkolnych oraz kształcenia ogólnego, zawodowego i ustawicznego. Projekty tzw. miękkie uzyskały wsparcie w wysokości ok. 288 mln zł.

Wybrane przykłady zadań dofinansowanych przez Unię Europejską

[Budowa mostu drogowego w Toruniu wraz z drogami dojazdowymi](#)

Koszt całkowity: 676,5 mln zł

Dofinansowanie: 467,3 mln zł

Największa inwestycja Torunia zrealizowana przy wsparciu środków europejskich w latach 2010-2013. Nowy przebieg drogi krajowej nr 91 w obrębie miasta, na odcinku 4,1 km od skrzyżowania ulic: Lubickiej, Wschodniej i Żółkiewskiego do ul. Łódzkiej. W ramach projektu wybudowano również 2 km dróg serwisowych obsługujących tereny w otoczeniu, nowe węzły i skrzyżowania oraz obiekty inżynierskie:

- nawiązującą do architektury istniejących mostów drogowego i kolejowego przeprawę przez Wisłę o długości 540 m (konstrukcja stalowa z jedną podporą na wyspie centralnej w nurcie rzeki, dwa przęsła łukowe po 270 m każde, wysokość łuku - 50 m, 2 jezdnie po 2 pasy ruchu w każdą stronę, pełna infrastruktura: chodniki, drogi rowerowe, oświetlenie, odwodnienie);
- estakady wraz z drogami dojazdowymi (600 m nad ul. Winnica, do ul. Rudackiej 830 m oraz w relacji ul. Żółkiewskiego - Szosa Lubicka 300 m);
- tunel w ciągu ulicy Wschodniej pod Placem Daszyńskiego 120 m;
- wiadukt nad linią kolejową o rozpiętości 110 m.

[Przebudowa i modernizacja układu drogowego miasta \(19 projektów\)](#)

Koszt całkowity: 409,8 mln zł

Dofinansowanie: 225,3 mln zł

Od 2004 r. sukcesywnie pozyskiwano środki unijne na poprawę stanu miejskiej infrastruktury drogowej. Dzięki wsparciu z funduszy europejskich:

- podnoszono standardy dróg,
- likwidowano „wąskie gardła”;
- stawiano wiadukty umożliwiające bezkolizyjny przejazd przez tory kolejowe;
- projektowano bezpieczne skrzyżowania i przejścia dla pieszych;
- budowano niezbędną infrastrukturę towarzyszącą: chodniki, ścieżki rowerowe, zatoki i przystanki autobusowe, drogi dojazdowe, oświetlenie, czasem ekrany akustyczne, barierki ochronne, miejsca parkingowe czy elementy małej architektury;
- nasadzano zieleń;
- wdrażano Inteligentny System Transportowy.

Każda z inwestycji wymagała również wykonania szeregu prac branżowych związanych z budową kanalizacji deszczowej i sanitarnej oraz usuwaniem kolizji z istniejącymi sieciami technicznymi (gazową, ciepłowniczą, wodociągową, elektroenergetyczną i telekomunikacyjną).

Na osiągnięcie wyższego poziomu spójności węzła transportowego aglomeracji toruńskiej z krajowym i europejskim systemem transportowym miały wpływ, zrealizowane przy udziale środków perspektywy 2004-2006:

- modernizacja ulicy Szosa Bydgoska (od Polchemu do granicy administracyjnej miasta);
- modernizacja ulicy Szosa Lubicka (od skrzyżowania z ul. Olsztyńską do Strugi Lubickiej);
- budowa Trasy Średnicowej Podgórze (na odcinku od ul. Poznańskiej do ul. Łódzkiej);
- przebudowa ul. Olsztyńskiej (na odcinku od ul. Szosa Lubicka do ul. Suwalskiej).

Powstały również nowe odcinki ulic: Ligi Polskiej (od ul. Konstytucji 3-go Maja do ul. Turystycznej), Przelot i Odległa.

Płynność i bezpieczeństwo ruchu w Toruniu znacznie poprawiła przebudowa głównego szkieletowego układu drogowego, zrealizowana dzięki wsparciu z budżetu UE 2007-2013:

- na kierunku północ-południe, na odcinku od ul. Polnej do granicy miasta, przebudowano i rozbudowano Trasę Staromostową;
- na kierunku wschód-zachód powstały 2 odcinki nowej arterii komunikacyjnej – Trasy Średnicowej Północnej (od trasy mostowej do ul. Grudziądzkiej i od ul. Grudziądzkiej do ul. Szosa Chełmińska).

w tym samym okresie programowania:

- dokończono modernizację Szosy Lubickiej (do węzła autostradowego Lubicz);
- rozbudowano ul. Nieszawską;
- uspokoiono ruch i poprawiono bezpieczeństwo na ul. Mickiewicza;
- przebudowano skrzyżowanie na Placu prof. A. Hoffmanna;
- wybudowano ul. Forteczną oraz fragmenty ulic Polnej i H. Strobanda.

Z rozdania 2014-2020 skorzystano dokonując:

- przebudowy układu drogowego na pl. Bpa Chrapka;
- przebudowy ul. Turystycznej (na odcinku od ul. Ligi Polskiej do granicy administracyjnej miasta);
- rozbudowy ul. Łódzkiej (na odcinku od ul. Lipnowskiej do ul. Zdrojowej);
- rozbudowy Szosy Chełmińskiej (od Trasy Średnicowej Północnej do ul. Polnej).

Nowe drogi dojazdowe pojawiły się w Grębocinie nad Strugą przy okazji uzbrajania terenów inwestycyjnych.

[Rozwój infrastruktury transportu publicznego \(8 projektów\)](#)

Koszt całkowity: 928,4 mln zł

Dofinansowanie: 547,5 mln zł

W ciągu 20 lat obecności Torunia w Unii Europejskiej przy jej finansowym wsparciu zrealizowano w mieście szereg inwestycji służących poprawie funkcjonowania komunikacji miejskiej:

- zbudowano nowoczesny węzeł przesiadkowy integrujący transport autobusowy z tramwajowym w Al. Solidarności, Al. św. Jana Pawła II oraz węzeł przy dworcu PKP Toruń Miasto;
- przebudowano układy drogowo Al. św. Jana Pawła II od zjazdu z mostu drogowego do Placu Niepodległości oraz w ul. Wały gen. Sikorskiego od Pl.

- Artylerii Polskiej do skrzyżowania z Al. Solidarności;
- przebudowano układy torowo-drogowe w ul. Chopina od skrzyżowania Al. 500-lecia Torunia do skrzyżowania z Al. św. Jana Pawła II, na Pl. Niepodległości oraz odcinki torowiska w ul. Kraszewskiego oraz w ul. Czerwona Droga – modernizując przy okazji istniejące sieci trakcyjne;
  - wybudowano łącznik torowy w Al. św. Jana Pawła II na odcinku od Pl. Artylerii Polskiej do Pl. Niepodległości;
  - zbudowano pas tramwajowo-autobusowy w osi ul. Wały gen. Sikorskiego od Pl. Artylerii Polskiej do skrzyżowania z Al. Solidarności;
  - wybudowano nowe linie tramwajowe do pętli przy ul. Heweliusza oraz na osiedle Bielany;
  - zmodernizowano torowiska (wraz z siecią trakcyjną) w ul. Bydgoskiej i w ul. Szosa Lubicka na trasie linii nr 1 i 5 od Pl. Daszyńskiego do ul. Śląskiego, w ul. Kraszewskiego i Broniewskiego na trasie linii nr 2 na odcinku od Pl. Niepodległości do ul. Reja, na odcinku od ronda bp. Jana Chrapka do ul. Podgórznej oraz w ul. Gogi;
  - przebudowano torowisko na linii średnicowej od węzła Toruń Miasto (Pl. 18 stycznia) do Al. Solidarności;
  - zmodernizowano pętle tramwajowe Motoarena i Olimpijska;
  - przebudowywano, modernizowano i wzbogacano infrastrukturę przystankową (przystanki, zatoki, perony, dwustronne tablice informacji pasażerskiej w czasie rzeczywistym, biletomaty stacjonarne);
  - zrewitalizowano obiekt dworcowy Toruń Główny;
  - przy ulicach Dziewulskiego i Olimpijskiej powstały dwa wielopoziomowe kompleksy parkingowe Park&Ride;
  - zadbano o infrastrukturę towarzyszącą – oświetlenie uliczne, chodniki, ścieżki rowerowe, zjazdy i perony, przejścia dla pieszych, sygnalizację świetlną;
  - dokonano licznych nasadzeń zieleni odpornej na niekorzystne warunki atmosferyczne;
  - zakupiono nowoczesny, niskoemisyjny i zeroemisyjny, niskopodłogowy tabór tramwajowy i autobusowy;
  - zbudowano systemy zarządzania ruchem drogowym, zarządzania flotą taboru komunikacji miejskiej i monitorowania bezpieczeństwa pasażerów w komunikacji zbiorowej.

Nowa infrastruktura ograniczyła uciążliwość miejskiego transportu dla środowiska (zmniejszenie poziomu hałasu ulicznego oraz emisji spalin), wpłynęła na wzrost

bezpieczeństwa pasażerów i uczestników ruchu drogowego, a także na uatrakcyjnienie oferty przewozowej (wprowadzenie dodatkowych połączeń tramwajowych, poprawę regularności kursowania środków komunikacji zbiorowej, skrócenie czasu podróży, podniesienie komfortu podróży, poprawę dostępności dla osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci oraz rodziców z dziećmi w wózkach), zwiększyła dostępność komunikacyjną terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie inwestycji.

Gospodarka wodno-ściekowa na terenie aglomeracji Toruń (4 projekty)

Koszt całkowity: 640,6 mln zł

Dofinansowanie: 285,6 mln zł

Od 2000 r. dzięki środkom unijnym (początkowo także przedakcesyjnym):

- zmodernizowano Centralną Oczyszczalnię Ścieków;
- rozbudowano miejską sieć wodociągową i kanalizacyjną o ponad 320 km;
- wymieniono 50 km starej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (rur azbestowo-cementowych) wraz z przyłączami m.in.: na terenie Zespołu Staromiejskiego, Bydgoskiego Przedmieścia, Bielana, Chełmińskiego Przedmieścia, Mokrego, Koniuchów, Rubinkowa, Winnicy, Wrzosów;
- zmodernizowano stacje uzdatniania wody „Drwęca Jedwabno” i „Mała Nieszawka”;
- zbudowano magistralę wodociągową ze stacji wodociągowej „Mała Nieszawka” do Szosy Okrężnej;
- zakupiono specjalistyczne wozy do czyszczenia kanalizacji.

Gospodarka odpadami komunalnymi w Toruniu (4 projekty)

Koszt całkowity: 97,5 mln zł

Dofinansowanie: 75,6 mln zł

Dofinansowane ze środków europejskich Inwestycje w rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, realizowane w latach 2006-2009 i 2018-2021, objęły m.in.:

- rozbudowę nowoczesnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych;
- zakupy niezbędnego wyposażenia dla prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów i ich unieszkodliwiania;

- utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej "EcoKid" i realizację kilku programów edukacyjnych.

[Toruńska Starówka - ochrona i konserwacja dziedzictwa kulturowego UNESCO \(2 projekty\)](#)

Koszt całkowity: 111,6 mln zł

Dofinansowanie: 71,8 mln zł

Miasto o tak bogatej historii jak Toruń nie może nie mieć w swoim portfolio szeregu inwestycji w odnowę zabytkowej architektury i rozwój infrastruktury kultury. Od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej zrealizowano kilkadziesiąt takich projektów. Podobnie jak w obszarze dróg, w przypadku ochrony dziedzictwa kulturowego można wskazać przedsięwzięcie kluczowe - **dwie edycje projektu „Toruńska Starówka”**. W latach 2008-2023 w partnerstwie z parafiami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami kultury wykonano przy udziale wsparcia unijnego prace konserwatorskie, remontowe i adaptacyjne w następujących obiektach zabytkowych Zespołu Staromiejskiego - obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO:

- Kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Apostoła;
- Kościół pw. św. Jakuba;
- Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny;
- Kościół pw. św. Szczepana;
- kamienica przy ul. Żeglarskiej 7;
- Kamienica Pod Gwiazdą;
- Dom Mikołaja Kopernika (wraz z modernizacją wystawy);
- budynek dawnego klasztoru przy ul. św. Jakuba 20a (biblioteka i dział archeologii Muzeum Okręgowego);
- Muzeum Toruńskiego Piernika (poszerzenie działalności kulturalno-edukacyjnej);
- Dwór Mieszczański;
- Zamek Krzyżacki;
- budynek dawnego zboru ewangelickiego na Rynku Nowomiejskim;
- oficyna dawnego Pałacu Meissnera;
- ruiny kościoła i klasztoru poddominikańskiego;
- mury obronne - m.in. przy Stawie Komtura.

[Rozkwit infrastruktury kultury \(23 projekty\)](#)

Koszt całkowity: 401,2 mln zł

Dofinansowanie: 169,9 mln zł

Dostęp do funduszy europejskich zaowocował rozwojem toruńskiej infrastruktury kultury. Powołano do życia nowe obiekty:

- zbudowano Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki (sala koncertowa na 882 widzów – pełniąca również funkcje konferencyjne, wystawiennicze i edukacyjne, sala kameralna na 276 widzów, sale prób dla chóru i orkiestry, garderoby, bufet, salonik reprezentacyjny, parking podziemny) – miejsce realizacji dużych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprez, siedzibę Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej;
- powstało Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” (2 etapy) – pierwsza wybudowana w Polsce po 1939 r. placówka w całości poświęcona sztuce współczesnej.
- w rewitalizowanych budynkach Młynów Toruńskich utworzono pierwsze w regionie interaktywne centrum nauki – Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy wraz z Centrum Innowacyjnej Edukacji;
- na potrzeby nowych oddziałów Muzeum Okręgowego wyremontowano i zaadaptowano zabytkowe kamienice oraz obiekty forteczne:
  - przy ul. Franciszkańskiej 9 otwarto Muzeum Podróżników im. Tony'ego Halika,
  - przy ul. Strumykowej 4 – Muzeum Toruńskiego Piernika,
  - w Koszarach Bramy Chełmińskiej – Muzeum Twierdzy Toruń;
- w poddanej renowacji zabytkowej Stacji pomp „Stare Bielany” udostępniono wystawę techniki wodociągowej i kanalizacyjnej;
- w szachulcowej kamienicy przy ul. Bydgoskiej 50 podwoje otwiera Kulturalny hub Bydgoskiego Przedmieścia.

Wieloetapowej modernizacji poddano Teatr „Baj Pomorski” (3 projekty) i zabytkowe Centrum Kultury Dwór Artusa (3 projekty).

Wyremontowano Młodzieżowy Dom Kultury.

Wyposażono Krzywą Wieżę i uruchomiono kulturalny Klub Ucznia w I Liceum Ogólnokształcącym.

[Ochrona dziedzictwa kulturowego, odnowa tkanki architektonicznej obszarów zdegradowanych \(23 projekty\)](#)

Koszt całkowity: 101,1 mln zł

Dofinansowanie: 60 mln zł

W Toruniu jak dotąd zrealizowano dwa Gminne Programy Rewitalizacji, wyprowadzające ze stanu kryzysowego zdegradowane obszary Starego Miasta, Bydgoskiego Przedmieścia oraz Podgórze. Zadania o charakterze konserwatorskim i remontowym podejmowano również niezależnie od ww. programów. Dofinansowane unijnymi środkami przedsięwzięcia, w wyniku których w odnowionych obiektach sprawowane są funkcje kulturalne, edukacyjne czy społeczne, opisano w działach dotyczących danej infrastruktury.

Warto jednak w tym miejscu zaznaczyć, że od 2004 r. dokonano także rewitalizacji:

- Rynku Nowomiejskiego;
- przestrzeni publicznej ulicy Szerokiej i Królowej Jadwigi;
- Ogrodu Zoobotanicznego;
- części Bulwaru Filadelfijskiego;
- wyremontowano zabytkowe baszty Gołębnik i Klasztorną;
- dwie kamienice przy ulicy Kopernika;
- 5 budynków mieszkalnych na terenie Bydgoskiego Przedmieścia;
- rozbudowano miejski system monitoringu wizyjnego;
- na terenie Mokrego Przedmieścia, w kolejnych ocalonych przedniszczeniem budynkach Młynów Toruńskich uruchomiono Toruński Inkubator Technologiczny i Międzynarodowe Centrum Spotkań Młodzieży.

[Rozwój infrastruktury społecznej \(14 projektów\)](#)

Koszt całkowity: 40,8 mln zł

Dofinansowanie: 31,2 mln zł

W perspektywie finansowej 2014-2020 możliwe stało się pozyskanie środków na rozwój infrastruktury społecznej. Unijne fundusze miały więc udział w rozbudowie i przebudowie trzech żłobków miejskich:

- przy ulicach Bażyńskich 24-26;
- przy ul. Piskorskiej 9;
- przy ul. Konstytucji 3 maja.

Tym samym zwiększono liczbę miejsc opieki nad dziećmi o 75 (w każdej z placówek o 25).

- Wybudowano także nowy żłobek przy ul. Andersa 21, w którym utworzono 145 miejsc w 7 oddziałach.

Poprawiono efektywność energetyczną obiektów Dziennego Domu Pomocy Społecznej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej "Młody Las" i Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Rzepakowej. W wyremontowanym budynku mieszkalnym przy ul. PCK 10 powstała nowa placówka opiekuńczo-wychowawcza dla 14 dzieci. Kilka obiektów przebudowano i odnowiono z przeznaczeniem na świadczenie usług w społeczności lokalnej.

Utworzono 4 Dnienne Domy Pobytu w budynkach przy ulicach Mickiewicza 57, Podgórskiej 2, Bydgoskiej 52 i Bydgoskiej 74. Przy ul. Parkowej 3 powstał Klub Integracji Społecznej oraz Toruński Klub dla Rodzin.

W zrewitalizowanej kamienicy przy ul. Bydgoskiej 52 Zakład Aktywności Zawodowej poprowadzi kawiarnię oraz hostel.

Uruchomiono także mieszkania dla osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami w obiektach przy ulicach Mickiewicza 57 oraz Podgórskiej 2, a w budynku przy ul. Bydgoskiej 74 – mieszkania dla osób opuszczających pieczę zastępczą, które ze względu na wiek nie mogą przebywać w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz mieszkania wspomagane dla osób bezdomnych, które znalazły pracę, usamodzielniają się i oczekują na przeznaczanie lokalu mieszkalnego.

[Modernizacja miejskiej infrastruktury edukacyjnej \(22 projekty\)](#)

Koszt całkowity: 74,1 mln zł

Dofinansowanie: 47,3 mln zł

W ostatnim dwudziestoleciu pozyskano również środki europejskie umożliwiające podjęcie prac w budynkach toruńskich jednostek oświatowych. Przede wszystkim poprawiono ich efektywność energetyczną, realizując liczne projekty termomodernizacyjne, m.in. w szkołach podstawowych nr 23 i 32, w gimnazjum nr 22 oraz w Zespole Szkół Mechanicznych, Elektrycznych i Elektronicznych. Kolejne placówki oprócz termomodernizacji zyskały także instalacje OZE, a były to:

przedszkola nr 11 i 15, szkoły podstawowe nr 1, 11, 16, 18, 24, 31, 33, Centrum Kształcenia Praktycznego, Centrum Kształcenia Ustawicznego, Zespoły Szkół nr 8, 10, 26, 28 i 34, Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, Zespół Szkół Samochodowych oraz II LO.

Dotacje unijne przeznaczono na kompleksowy remont budynku Przedszkola Miejskiego nr 4, co zapewniło właściwe i bezpieczne warunki do prowadzenia zajęć dla 195 dzieci. Odrestaurowane zostały budynki I Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika – wykonano remont dachu i elewacji. Zmodernizowany został teren przy Szkole Podstawowej nr 11 – wejście główne do budynku szkoły zostało dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, powstało miasteczko rowerowe wyposażone w mobilne znaki drogowe, pomiędzy ścieżkami wykonano gry podwórkowe.

Polepszo warunki i jakość prowadzonych działań edukacyjnych. W I LO oddano do użytku salę gimnastyczną z zapleczem, siłownią i salą rehabilitacyjną. Centrum Kształcenia Praktycznego wyposażono w sprzęt specjalistyczny, komputerowy i oprogramowanie. Toruńskie szkoły branżowe zyskały nowe, dobrze wyposażone pracownie do praktycznej nauki zawodu, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Projekty infrastrukturalne w obiektach oświatowych miały również na celu utworzenie miejsc do prowadzenia aktywizacji społecznej dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych oraz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem. Przeprowadzono adaptację części pomieszczeń w budynku IV Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki oraz utworzono dodatkowe na cele Centrum multimedialno-edukacyjnego z bazą danych i dostępem do Internetu. Zagospodarowany został także teren X Liceum Ogólnokształcącego im. prof. Stefana Banacha – powstała przestrzeń przeznaczona do integracji społecznej.

[Rozwój miejskiej infrastruktury zdrowotnej \(21 projektów\)](#)

Koszt całkowity: 77,2 mln zł

Dofinansowanie: 43,2 mln zł

W latach 2008-2023 w Specjalistycznym Szpitalu Miejskim im. Mikołaja Kopernika, Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym oraz w Miejskiej Przychodni Specjalistycznej zrealizowano łącznie 20 wspartych przez Unię Europejską inwestycji. Wszystkie służyły poprawie dostępności oraz zapewnieniu kompleksowości świadczeń opieki

zdrowotnej wysokiej jakości.

W ostatnich latach, dzięki unijnemu wsparciu, SSM zubożył się m.in. o nowy budynek, w którym znalazły się: Oddział Neurologii i Leczenia Udarów, 2 sale operacyjne, ośrodek przeszczepów szpiku włączony do struktur Oddziału Hematologii i Transplantacji Szpiku, Oddział Intensywnej Terapii Medycznej oraz Zakład Mikrobiologii poszerzony o Pracownię Biologii Molekularnej. Powstał także Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR), dawną szpitalną kuchnię zaadaptowano na cele medyczne lokując tam Oddział Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Gastroenterologii oraz Pracownię Endoskopową. Rozbudowano ZPO, dzięki czemu znacząco wzrosła liczba miejsc dostępnych dla podopiecznych. Placówki wielokrotnie doposażono w nowoczesny i kosztowny sprzęt medyczny i wpięto w kujawsko-pomorski system obiegu elektronicznej dokumentacji medycznej. Na budynkach umieszczono instalacje fotowoltaiczne, szpital poddano termomodernizacji.

[Pielęgnacja zieleni miejskiej \(9 projektów\)](#)

Koszt całkowity: 42,2 mln zł

Dofinansowanie: 18,3 mln zł

W roku 2010 rozpoczęto dofinansowane środkami europejskimi działania rewitalizacyjne w zabytkowym Parku Miejskim na Bydgoskim Przedmieściu. Zrealizowano 3 projekty porządkujące historyczną strefę ochrony konserwatorskiej i przywracające jej dawną świetność, m.in. poprzez: odtworzenie, odnowę, uzupełnienie i dostosowanie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami elementów zagospodarowania wraz z nadaniem im funkcji gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i kulturowych. Zmodernizowano układ komunikacji pieszej i rowerowej, układ wodny, prowadzono nasadzenia zieleni oraz prace pielęgnacyjne, doposażono park w obiekty małej architektury.

W perspektywie 2014-2020 pozyskano liczne dotacje z Funduszu Spójności na poprawę jakości środowiska miejskiego. Zrealizowano kilka projektów, w wyniku których udostępniono mieszkańcom i odwiedzającym wysokiej jakości przestrzeń w postaci urządzonych terenów zieleni miejskiej i zielonej infrastruktury:

- zrewitalizowano Park Tysiąclecia i Park Glazja;
- zagospodarowano turystyczno-rekreacyjnie tereny zielone na tzw. osiedlu JAR, na Jordankach i w otoczeniu Muzeum Etnograficznego, pomiędzy ulicami

Chopina, Bydgoską i Al. 500-lecia oraz las „Rudelka” między ulicami Bema a Balonową;

Podejmowane działania służyły: zachowaniu istniejących cennych drzew i długowiecznych krzewów, zwiększeniu różnorodności fauny i flory – w oparciu o gatunki rodzime, odpowiedniemu skierowaniu presji wywieranej na środowisko przez człowieka poprzez modernizację ciągów pieszo-rowerowych oraz wytyczenie stref wypoczynku i rekreacji, ograniczeniu hałasu komunikacyjnego.

[Projekty społeczne \(220 projektów\)](#)

Koszt całkowity: 316,7 mln zł

Dofinansowanie: 293,3 mln zł

Dwudziestoletnia obecność Torunia w Unii Europejskiej zaowocowała realizacją 220 projektów społecznych, dofinansowanych środkami Europejskiego Funduszu Społecznego (216) oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (4).

Opieka nad dziećmi do lat 3

Miasto udzielało wsparcia osobom w wieku aktywności zawodowej, wyłączonym z rynku pracy w związku ze sprawowaniem opieki nad dziećmi do lat 3 lub powracającym na rynek pracy po urloпах macierzyńskich/rodzicielskich. Środki przeznaczano m.in. na pokrycie kosztów usług bieżącej opieki nad dzieckiem w żłobku czy klubie dziecięcym, na wynagrodzenie dziennego opiekuna lub niani. Dodatkowo uczestnicy projektów korzystali z doradztwa i poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, szkoleń oraz staży.

Zdrowie

Przy wsparciu środków unijnych gminne podmioty lecznicze realizowały programy profilaktyczne związane z wykrywaniem raka jelita grubego (m.in. badania przesiewowe, spotkania informacyjno-edukacyjne). Wdrażany jest również model skoordynowanej opieki środowiskowej, skierowanej do osób z chorobą otępienną i ich opiekunów, który umożliwi chorym jak najdłuższe pozostanie w środowisku domowym. Obejmuje zarówno usługi zdrowotne, jak i społeczne, realizowane przez różne podmioty działające na terenie Torunia w ramach tzw. deinstytucjonalizacji usług. Podczas trwania pandemii realizowano natomiast projekty, których celem było zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz personelowi szpitala

miejskiego, Domu Pomocy Społecznej im. dr Leona Szumana i Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego.

Usługi społeczne i opiekuńcze

Pozyskane środki przeznaczano także na rozwój i poszerzenie katalogu świadczonych usług społecznych i opiekuńczych. Na początku 2022 r. utworzono Toruńskie Centrum Usług Społecznych, które obecnie oferuje kompleksowe usługi społeczne odpowiadające na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców Torunia. W celu zwiększenia dostępu do usług opiekuńczych świadczonych w lokalnej społeczności powstały kluby samopomocy m.in. na terenie: Stawek, Starego Miasta, Bielaw, Bydgoskiego Przedmieścia, Chełmińskiego Przedmieścia, Wrzosów, Czerniewic. Realizacja projektów umożliwiła osobom niesamodzielnym, które ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia, niezależne życie w środowisku lokalnym.

Wsparcie osób bezrobotnych

Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia projekty oferowały szeroki wachlarz wsparcia dla osób bezrobotnych. Umożliwiły im podjęcie zatrudnienia oraz zwiększyły ich kompetencje i kwalifikacje zawodowe. Uczestnicy projektów byli obejmowani Indywidualnymi Planami Działania, na podstawie których dobierane były indywidualne ścieżki rozwoju zawodowego. W zależności o typu projektu oferowano osobom bezrobotnym udział w stażach u przedsiębiorców, szkoleniach i kursach zawodowych, przyznawano bonusy na zasiedlenie, stypendia szkoleniowe i stażowe, finansowano koszty studiów podyplomowych. Osobom zamierzającym założyć własną firmę udzielano jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Bezrobotni korzystali także z usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.

Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej

Realizowano projekty na rzecz zwiększenia dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz na rzecz wzmocnienia procesu usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, przygotowujące do pełnego udziału w życiu społecznym. Oferowano m.in.: specjalistyczne poradnictwo rodzinno-psychologiczne, warsztaty wzmocniające kompetencje rodzicielskie, mediacje rodzinne, grupy wsparcia dla rodzin naturalnych i zastępczych, warsztaty dla dzieci i młodzieży, w tym socjoterapeutyczne, dla osób przebywających i opuszczających pieczę

zastępczą oraz zajęcia profilaktyczno-wychowawcze. Celem było kompleksowe objęcie wsparciem rodzin naturalnych i zastępczych, przeżywających problemy i trudności rodzinne, poprawa relacji w rodzinie, wzrost liczby kandydatów na rodziny zastępcze oraz zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Udzielono także wsparcia uchodźcom przybyłym z objętej wojną Ukrainy.

Pomoc osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, starszym, niesamodzielnym i z niepełnosprawnościami

Realizowano szereg działań z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej, skierowanych do osób zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia. Celem było pozyskanie przez uczestników projektów odpowiednich kwalifikacji i kompetencji oraz podjęcie zatrudnienia. Mogli skorzystać m.in. z: doradztwa zawodowego, kursów, szkoleń i staży zawodowych, pośrednictwa pracy, zajęć z animatorem lokalnym, terapii psychologicznej i rodzinnej, doradztwa psychologicznego i prawnego, udziału w grupach samopomocowych, zajęciach integracyjno-socjalizujących oraz z animatorem lokalnym. Prowadzono również projekty wspierające osoby znajdujące się w kryzysie bezdomności.

Działania skierowane dla osób starszych i niesamodzielnych obejmowały usługę teleopieki, polegającą na świadczeniu całodobowego monitoringu i przyzywania natychmiastowej pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia, bezpieczeństwa (przy wykorzystaniu opaski monitorującej). Zwiększono dostęp do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów – w postaci pomocy sąsiedzkiej oraz wolontariatu opiekuńczego. Natomiast w nowoutworzonych ośrodkach dziennego pobytu (domy pobytu, kluby seniora) zapewnionoienne formy wsparcia, a w mieszkaniach wspomaganych – system teleopieki.

Edukacja

Projekty edukacyjne miały na celu podniesienie poziomu kształcenia na wszystkich etapach, wyrównanie dysproporcji oraz podwyższenie kompetencji uczniów oraz kadry nauczycielskiej.

Gdy pojawiła się taka możliwość, pozyskano środki na realizację kilku programów stypendialnych dla uczniów i studentów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (lata 2004-2007). Dzięki unijnemu wsparciu opracowywano również modelowe programy nauczania.

W zakresie edukacji przedszkolnej utworzono 2 specjalistyczne oddziały przy Zespole Szkół nr 26, przeznaczone dla dzieci wymagających terapii logopedycznej. Dodatkowo rodzice dzieci wzięli udział w zajęciach prowadzących do poznania metod wspomagających pracę z dzieckiem w domu. Dla przedszkolaków z innymi niepełnosprawnościami sfinansowane zostały zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne oraz zakupione zostały pomoce dydaktyczne.

Ze specjalistycznych zajęć (także w ZS nr 26) skorzystało 69 niemówiących uczniów. Dzieci zostały wdrożone do pracy z alternatywnymi metodami komunikowania się – piktogramami, komunikatorem zastępującym mowę ludzką, komputerem. W zakresie alternatywnych metod porozumiewania się zostali przeszkoleni także nauczyciele. Szkoły Podstawowe nr 5, 9 i ZS nr 26 zostały wyposażone w pomoce dydaktyczne i sprzęt specjalistyczny (komputerowy i komunikacyjny).

Uczniowie uzdolnieni o wysokim potencjale naukowym mogli skorzystać z zajęć, które rozwijały i pogłębiały wiedzę z zakresu przedmiotów poznawczych. Uczniowie toruńskich gimnazjów i ich nauczyciele wzięli udział w zajęciach ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych, edukację ekologiczną czy przedsiębiorczość. Skorzystali również z doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Środki przeznaczono także na wsparcie uczniów, którzy zmagali się z trudnościami w nauce – 3 944 wychowanków toruńskich jednostek oświatowych zrealizowało zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, otrzymało opiekę pedagogiczno-psychologiczną oraz doradztwo edukacyjno-zawodowe.

Duży nacisk położony został na wsparcie szkolnictwa zawodowego. Zrealizowano szereg zajęć, warsztatów i kursów zawodowych w różnych dziedzinach. Unowocześniono pracownie zawodowe poprzez zakup pomocy dydaktycznych. Umożliwiono młodzieży uczestnictwo w wizytach studyjnych, praktykach i stażach zawodowych oraz wyjazdach na targi branżowe.

Ze środków unijnych skorzystali także nauczyciele – uczestnictwo w kursach doszkalających umożliwiło zdobycie nowych lub rozszerzenie posiadanych kwalifikacji. Kadry oświaty zostały przeszkolone m.in. w zakresie: samodoskonalenia, edukacji włączającej, rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, niezbędnych na rynku pracy.

Dla osób dorosłych, chcących podnieść swoje kwalifikacje i kompetencje, sfinansowane zostały kursy ogólne – m.in.: maturalne, komputerowe, językowe oraz specjalistyczne (branżowe).

Kultura bez barier

Projekty społeczne realizowane były również w miejskich instytucjach kultury. Dotyczyły m.in. zwiększenia dostępności oferty kulturalnej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przedsięwzięcia obejmowały takie działania, jak odpowiednie dostosowanie siedzib czy kas biletowych, organizację wydarzeń kulturalnych z udziałem osób ze szczególnymi potrzebami, szkolenie kadry i specjalistyczne wyposażenie instytucji (np. w audioprzewodniki i pętle indukcyjne).

Powyższe przykłady nie wyczerpują tematu, a Toruń nie ustaje w dążeniach do pozyskiwania kolejnych środków służących poprawie dobrostanu mieszkańców.

Obecnie podejmowane są starania o fundusze z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz z unijnej polityki spójności 2021-2027.

W zakładce "[Projekty europejskie](#)" na bieżąco uzupełniane są opisy kolejnych projektów infrastrukturalnych i społecznych realizowanych dzięki wsparciu Unii Europejskiej.

- [Powrót](#)
- [Udostępnij na: X](#)
- [Udostępnij na: FB](#)
- [Drukuj](#)
- [PDF](#)